

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 264/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovcej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Lawyers Group, s. r. o.**, IČO 46 524 185, Prievozská 37, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Lawyers, s. r. o., Dunajská 6, Bratislava, v mene ktorej koná advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1XObdo 61/2022 z 29. septembra 2021 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 14Co/572/2015 zo 16. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 5. januára 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie.
2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalobkyňou v druhom rade v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 19C 125/2010 o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou, ktorého sa mal dopustiť nezaevidovaním návrhov doručených na DVD nosiči 24. júla 2006. Okresný súd rozsudkom č. k. 19C/125/2010 z 26. mája 2015 žalobu sťažovateľky zamietol. Okresný súd uzavrel, že nesprávny úradný postup bol v konaní preukázaný, absentovalo však preukázanie vzniku majetkovej a nemajetkovej škody a príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom.
3. Sťažovateľka podala proti tomuto rozsudku odvolanie, v ktorom namietala, že vznik škody konkretizovali a preukázali DVD nosičom s údajmi o istine koncesionárskych poplatkov, ktoré sa

v dôsledku nezákonného postupu súdu premlčali, ako aj s komplexnými údajmi o výške zákonných poplatkov z omeškania s úhradou platieb koncesionárskych poplatkov, ktorých úhrada bola tiež zmarená nezákonným postupom súdu. Tento navrhovaný dôkaz však okresný súd nevykonal, keďže sa s jeho obsahom neoboznámil. Preto dospel k rozsudku bez náležitého zistenia skutkového stavu veci a za jej nesprávneho právneho posúdenia. Nález ústavného súdu, ktorý ukladal súdom zachovať účinky podania pôvodných návrhov ku dňu ich podania na DVD (24. júl 2006, pozn.), je v praxi nerealizovateľný. Určenie všeobecnej hodnoty uplatnených pohľadávok je odbornou otázkou, na zodpovedanie ktorej sťažovateľka navrhla doplniť dokazovanie znaleckým posudkom. Nesprávne právne posúdenie sťažovateľka namietla v súvislosti s nepriznaním nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú okresný súd považoval za „*res iudicata*“ po náleze ústavného súdu, ktorý ju sťažovateľke nepriznal, pretože dostatočná náprava nastala samotným výrokom nálezu ústavného súdu s príkazom zaevidovať elektronické podania so zachovaním pôvodných účinkov ich podania. Finančné zadost'učinenie, o ktorom rozhoduje ústavný súd, nemožno stotožňovať s úhradou nemajetkovej ujmy či škody a ušlého zisku. V žiadnom konaní dosiaľ nebolo rozhodnuté o odškodnení sťažovateľky za porušenie ustanovení procesného práva súdom podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 14Co 572/2015 zo 16. apríla 2019 potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu a s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie sa stotožnil. Krajský súd vzal do úvahy rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci sťažovateľky zo 16. júna 2009, ktorým vyslovil porušenie jej práva na spravodlivý proces, rovnako ako nález ústavného súdu, ktorým prikázal Okresnému súdu Vranov nad Topľou vo veci konať, opätovne sa zaoberať podaním sťažovateľky s tým, že právne účinky doručenia tohto podania budú zachované ku dňu pôvodného doručenia podania, preto nemohlo dôjsť v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom k premlčaniu pohľadávok, a teda ani k ich nevymáhateľnosti, ktorá má byť príčinou vzniku majetkovej škody sťažovateľky. Napriek počítačomému nesprávnemu úradnému postupu daného súdu bol totiž v dôsledku uvedeného vo všetkých veciach (návrhoch na začatie konania obsiahnutých na DVD) priznaný podaniu návrhov na DVD plný účinok od 24. júla 2006, a to vrátane následku spočívajúceho v spočívaní plynutia premlčacej doby uplatnených práv (už) od uvedeného dňa. Prípadná nespôsobilosť technického vybavenia na všeobecných súdoch je z hľadiska právneho posúdenia otázky premlčania bez akejkoľvek relevancie. Na základe uvedeného sa potom odvolací súd stotožnil i so záverom prvoinštančného súdu, že zákonom ustanovené predpoklady vzniku zodpovednosti žalovaného za majetkovú škodu uplatnenú podanou žalobou neboli v preskúmanej veci splnené. Krajský súd tiež poukázal na to, že Okresný súd Vranov nad Topľou po vrátení veci na ďalšie konanie sťažovateľku vyzval na doručenie kópie DVD obsahujúceho predmetné návrhy a sťažovateľka ju súdu nedoručila. Pôvodné neprijatie návrhov na začatie konania preto nepochybne nemohlo spôsobiť premlčanie práv sťažovateľky. Za právne relevantné však krajský súd považoval i zistenie súdu prvej inštancie, že sťažovateľka v žiadnom smere nekonkretizovala jednotlivé čiastkové nároky, ktoré by mali byť premlčané, a obmedzila sa iba na všeobecné tvrdenia, na základe ktorých nie je možné zistiť individuálne okolnosti každého z čiastkových nárokov uplatnených pôvodne 24. júla 2006.

K námietke uplatnenej nemajetkovej ujmy krajský súd uviedol, že sa stotožňuje so záverom okresného súdu, že ak by aj boli splnené ostatné predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, nepochybne by bolo potrebné považovať za dostatočné poskytnutie nepeňažného zadosťučinenia, ktorému zodpovedalo konštatovanie porušenia práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní pred ESLP v Štrasburgu.

Krajský súd považoval za správne aj nevykonanie ďalších navrhovaných dôkazov zo strany okresného súdu, pretože po zistení, že v danej veci neboli naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu, už nebolo potrebné podrobnejšie sa zaoberať výškou uplatneného nároku a v tomto smere ani vykonať žalobcom navrhované znalecké dokazovanie.

5. Sťažovateľka napadla tento rozsudok dovolaním, ktorého prípustnosť odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V dovolaní uviedla, že *„otázka dostatočného preukázania príčinnej súvislosti, tak ako je položená v tomto konaní, spočívajúcom v nesprávnom úradnom postupe Okresného súdu Vranov nad Topľou, ktorý odmietol prijať podania žalobcu a vznikom škody nebola v rozhodovacej praxi ešte riešená“*.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP, keď nastolenú právnu otázku najvyšší súd vyhodnotil ako otázku skutkovú, a nie právnu. V odôvodnení v podstatnom uviedol:

«Pokiaľ dovolateľka tvrdí, že medzi nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou a škodou/ujmou, ktorá jej v dôsledku neho mala vzniknúť, je vzťah príčinnej súvislosti, prehodnocuje skutkové závery odvolacieho súdu o neexistencii príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom okresného súdu a majetkovou škodou a nemajetkovou ujmou. Dovolací súd už vo svojich skorších rozhodnutiach dospel k záveru, že otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach (pozri R 28/2008 a ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. sp. zn. 1Cdo/133/2018, 8Cdo/80/2018, 8Cdo/96/2018, 8Cdo/191/2018). Otázka, či medzi nesprávnym úradným postupom okresného súdu a dovolateľkou tvrdenou majetkovou škodou a nemajetkovou ujmou bola príčinná súvislosť, je teda v posudzovanom spore otázkou skutkovou, pričom jej riešenie nemá právnu relevanciu z hľadiska skúmania podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP.

Pokiaľ dovolateľka v dovolaní namietala, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou ohľadom preukázania príčinnej súvislosti v danom spore, dovolací súd poznamenáva, že uvedené nezodpovedá požiadavkám pre vymedzenie dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP.»

7. Z evidencie vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že nálezom č. k. IV. ÚS 33/08 zo 14. októbra 2008 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou neprijatím jej podania z 24. júla 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom. Okresnému súdu Vranov nad Topľou prikázal konať vo veci podania obchodnej spoločnosti Lawyer Partners, a. s. (pôvodne BSP Lawyer Partners, a. s.), z 24. júla 2006 podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V záväznom právnom názore vyslovil, že:

„V súlade s týmto príkazom bude povinnosťou okresného súdu opätovne sa zaoberať podaním sťažovateľky z 24. júla 2006 ako návrhom na začatie konania, ktorý bol urobený zákonom ustanovenou formou, a postupovať vo vzťahu k nemu podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom musí zabezpečiť, aby právne účinky tohto podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania.“

Návrhu na priznanie primeraného finančného zadostučinenia nevyhovelo, pretože: „... ústavný súd považoval samotné deklarovanie porušenia označených práv (bod 1 výroku nálezu), ako aj príkaz, aby okresný súd opätovne v danej veci konal (bod 2 výroku nálezu)... za dostatočné na zabezpečenie ochrany označených práv sťažovateľky... týmto spôsobom sa obnoví stav pred porušením označených práv sťažovateľky, čo jej umožní zákonom ustanoveným spôsobom domáhať sa práv uvedených v jej žalobnom návrhu - podaní z 24. júla 2006, čím sa zároveň tiež naplní účel, ktorý sťažovateľka sledovala podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nie je v záujme dovŕšenia ochrany porušených práv sťažovateľky potrebné priznať aj finančné zadostučinenie...“

8. Z rozsudku ESĽP zo 16. júna 2009 (príloha ústavnej sťažnosti, pozn.), ktorým bolo rozhodnuté o spojených sťažnostiach sťažovateľky, vyplýva, že v skutkovo obdobných veciach (nezaregistrovanie elektronických podaní Okresným súdom Veľký Krtíš a Okresným súdom Rimavská Sobota) ESĽP vyslovil porušenie práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a priznal sťažovateľke náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy 10 000 eur a náhradu nákladov konania 8 000 eur.

II.

Sťažnostná argumentácia

9. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta, že uplatnenie poplatkov z omeškania s úhradou koncesionárskych poplatkov bolo zákonom viazané na skoršie uplatnenie nárokov na úhradu koncesionárskych poplatkov. Nezaevidovaním pôvodného podania, ktorým si predchodca sťažovateľky uplatnil nároky na koncesionárske poplatky, tak bolo znemožnené sťažovateľke jednak domôcť sa istiny (koncesionárske poplatky), ale aj uplatňovať si nároky na poplatky z omeškania. Po nezákonnom odmietnutí elektronického podania došlo k legislatívnej zmene (zákonom č. 309/2007 Z. z., pozn.), ktorou sa s účinnosťou od 12. júla 2007 vylúčila aplikovateľnosť § 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 212/1995 Z. z. o koncesionárskych poplatkoch a o zmene zákona č. 468/1991 Zb. o prevádzkovaní rozhlasového a televízneho vysielania v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov na nedoplatky na poplatkoch z omeškania, ktoré vznikli do 20. februára 2006, teda došlo k vylúčeniu súdnej vymáhateľnosti poplatkov z omeškania. Právny predchodca sťažovateľky v období od 28. júla 2006 do 25. januára 2008 tak nemohol uplatňovať nároky na poplatky z omeškania v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným postupom, ktorým bolo odmietnuté zaevidovanie uplatnenia koncesionárskych poplatkov ako zákonný predpoklad pre uplatnenie poplatkov z omeškania.

10. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu namietala nesprávne právne posúdenie veci v dôsledku nezohľadnenia podmienenosti uplatnenia poplatkov z omeškania predchádzajúcim uplatnením koncesionárskych poplatkov. Tiež namietala, že na námietku sťažovateľky týkajúcu sa noviel zákona o koncesionárskych poplatkoch zákonom č. 96/2006 Z. z. a zákonom č. 309/2007

Z. z., ktorou došlo k zániku príslušenstva pohľadávok, krajský súd vôbec nereagoval. Práve v dôsledku nesprávnej aplikácie § 9 zákona o koncesionárskych poplatkoch všeobecné súdy nezistili príčinnú súvislosť medzi nezákonným postupom a vznikom škody. K zániku príslušenstva s poukazom na § 10c zákona o koncesionárskych poplatkoch došlo až s účinnosťou zákona č. 309/2007 Z. z., teda 12. júla 2007. Išlo o účinok pravej retroaktivity. Aplikáciou nesprávneho ustanovenia § 9 zákona tak všeobecné súdy posunuli vznik škody zo správneho dátumu 12. júla 2007 na nesprávny dátum 21. február 2006, v dôsledku čoho sa uplatnenie poplatkov z omeškania 28. júla 2006 javí ako uplatnenie po ich zániku. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd sa preto dopustil arbitrárneho posúdenia okamihu vzniku škody, čím došlo k porušeniu jej označených práv.

11. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka namieta, že dovoláciu právnou otázkou formulovala správne a z jej znenia *„Preto v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom okresného súdu (odmietnutím žalôb na uplatnenie koncesionárskych poplatkov) došlo k vzniku škody aj v podobe zániku práva na vymáhanie príslušenstva koncesionárskych poplatkov. Definitívnym zánikom tohto príslušenstva bolo jednak plynutie času, keď sa jednotlivé nároky premlčali, ako aj v dôsledku tzv. generálnych pardonov, ktoré boli do právneho poriadku zavedené zákonom č. 96/2016 Z. z. a zákonom č. 309/2007 Z. z.“* vyplýva, že za nesprávne právne posúdenie považuje absenciu správneho právneho posúdenia okamihu vzniku škody. Samotnou legislatívnou zmenou poplatku z omeškania na úrok z omeškania došlo len k ukončeniu prirastania nových poplatkov z omeškania s účinnosťou od 21. februára 2006, ale k zániku poplatkov z omeškania vzniknutých do 20. februára 2006 došlo až 12. júla 2007 na základe zákona č. 309/2007 Z. z. Sťažovateľka poukázala na rozsudok najvyššieho súdu č. k. 5Cdo 126/2009 z 30. júna 2010, podľa ktorého: *„Právnym posúdením je vymedzenie, medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť.“* Najvyšší súd v napadnutom uznesení podľa názoru sťažovateľky ignoroval nesprávne právne posúdenie v otázke, aká škoda má byť zisťovaná pre účely príčinnej súvislosti, čím založil arbitrárnosť svojho uznesenia.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

12. Podstatou sťažnosti je namietaný nedostatok dôvodov napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k vyhodnoteniu nastolenej otázky ako skutkovej, a nie právnej. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie splnenia zákonných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu v dôsledku aplikácie nesprávnej právnej normy a arbitrárnosť pri posudzovaní okamihu vzniku škody.

III.1. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

13. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti

dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

14. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľky v jej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

15. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

16. K námietke sťažovateľky, že kľúčovú právnu otázku, ktorá v praxi dovolacieho súdu nebola riešená, formulovala zákonným spôsobom, najvyšší súd zaujal stanovisko, že posudzovanie existencie príčinnej súvislosti je potrebné vždy posudzovať podľa konkrétnych skutkových okolností veci, a preto považuje túto otázku v zásade za skutkovú. Napriek tomu, že najvyšší súd reagoval na inú časť textu dovolania, ako uvádza sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti, uvedený záver najvyššieho súdu z ústavného hľadiska obstojí.

17. Aj v ústavnej sťažnosti citovanej právnej otázke sťažovateľka (v prvej vete) ponúka svoje hodnotenie skutkového stavu veci. A v druhej citovanej vete vyjadruje právny názor na spôsob a čas zániku príslušenstva pohľadávky (poplatkov z omeškania, pozn.), ktoré považovala za nesprávne právne posúdené. Absencia odpovede na túto námietku/názor zo strany najvyššieho súdu sa nejaví ako ústavne relevantná, prípadne kolidujúca s právami sťažovateľky.

18. Dôvodom zamietnutia žaloby bola absencia preukázania vzniku škody a priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym postupom všeobecného súdu a preukázanou škodou v dôsledku nápravy zjednanej ústavným súdom jeho záväzným právnym názorom na povinnosť zaevidovať elektronické podania so spätnými účinkami, čím boli sťažovateľke zachované všetky procesné oprávnenia vo vzťahu k uplatňovaniu pohľadávky na koncesionárske poplatky. Po vrátení veci Okresnému súdu Vranov nad Topľou si však vymožitelnosť tejto pohľadávky zmarila sťažovateľka sama svojou nečinnosťou, keď na výzvu dotknuté DVD nepredložila na ďalšie konanie. Pokiaľ ide o príslušenstvo tejto pohľadávky (poplatky z omeškania), sťažovateľke nič nebránilo si včas žalobou uplatniť tieto nároky na okresnom súde z opatrnosti už počas prebiehajúceho konania pred ústavným súdom vo veci sp. zn. IV. ÚS 33/08 (s prípadným návrhom na prerušenie konania) pre účely zachovania lehoty.

19. Sťažovateľka tvrdí, že k zániku týchto pohľadávok došlo „plynutím času, keď sa jednotlivé nároky premlčali, ako aj v dôsledku tzv. generálnych pardonov, ktoré boli do právneho poriadku

zavedené zákonom č. 96/2016 Z. z. a zákonom č. 309/2007 Z. z.“. Udelenie generálneho pardonu vo vzťahu k pohľadávke, ktorá má svoj pôvod vo verejnoprávnom vzťahu, nie je možné hodnotiť inak ako súčasť podnikateľského rizika sťažovateľky. Zmena legislatívy spôsobujúca zánik vymáhateľnosti pohľadávky na poplatkoch z omeškania by spôsobila rovnaké následky v majetkovej sfére sťažovateľky bez ohľadu na to, či by boli už uplatnené na okresnom súde alebo nie. Inak povedané, ani potenciálne by nemohli byť súdom právoplatne priznané pohľadávky, ktoré legislatívna zmena postihla zánikom vymáhateľnosti v priebehu súdneho konania. Už samotná táto uvedená skutočnosť spôsobuje absenciu reálneho ukrátenia na subjektívnych právach sťažovateľky, ktoré je nevyhnutným predpokladom úspechu ústavnej sťažnosti. Ale zároveň spochybňuje aj koncepciu kľúčového významu posudzovania dátumu zániku pohľadávok z poplatkov z omeškania, ako sťažovateľka vo svojom dovolaní tvrdí.

20. Zmena legislatívy je zároveň právnou skutočnosťou, ktorá narúša výlučnosť, priamosť a bezprostrednosť tvrdenej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym postupom všeobecného súdu a vznikom škody v podobe zániku vymáhateľnosti pohľadávok na poplatkoch z omeškania. Inými slovami, bez prístúpenia tejto druhej právnej skutočnosti (ako aj tretej – nečinnosti sťažovateľky v podobe neuplatnenia nárokov hoc len z opatrnosti včas) by tvrdený škodlivý následok nemohol nastať. Uvedené úvahy sú však natoľko hypotetické a vzdialené dôvodom zamietnutia žaloby, že nemožno vytýkať najvyššiemu súdu ústavnú neakceptovateľnosť jeho odôvodnenia, ak ich nepovažoval za potrebné formulovať.

21. Ústavný súd preto uzatvára, že nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľky alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil v súlade s konštantnou judikatúrou, že vo veci sťažovateľky neboli naplnené podmienky prípustnosti dovolania. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preto odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

22. Z koncepcie subsidiarity možno okrem iného vyvodiť aj racionálnu požiadavku, aby sa rôzne inštancie súdneho systému zaoberali spornými otázkami nastolenými stranami dotknutého konania v spore až potom, keď boli predmetom prieskumu na nižšej inštancii.

23. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

24. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie splnenia zákonných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu v dôsledku aplikácie nesprávnej právnej normy, tak ako ju namietala v dovolaní. K tejto námietke sa ústavný súd vyjadril v bode 16 tohto uznesenia.

25. S poukazom na právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o námietkach uvedených v dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu na ich prerokovanie. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok jeho právomoci.

26. Ústavný súd zároveň zaznamenal značný posun v argumentácii sťažovateľky, keď v konaní pred všeobecnými súdmi tvrdila ako dôvod zániku uplatňovaných pohľadávok nemožnosť realizácie zaevidovania pôvodného podania so spätnými účinkami, kým v ústavnej sťažnosti je vytýkaná krajskému súdu nesprávna aplikácia zákona o koncesionárskych poplatkoch.

27. Ak sťažovateľka v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní až v konaní pred ústavným súdom námietku, ktorú mohla efektívne uplatniť a neuplatnila ju v konaní pred všeobecnými súdmi, nevyužitím prípustných opravných prostriedkov sa diskvalifikuje z možnosti domáhať sa súdnej či inej právnej ochrany. Nastane preto iba zákonom predvídateľný následok, a to pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, podľa zásady *ratio temporis*, odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu